Skatteutskottets betänkande

1981/82:36

om skattelättnader för gåvor till internationell biståndsverksamhet m.m.

Motionerna

1981/82:387 av Sten Svensson m. fl. (m)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till reformerat avdragssystem för enskilda gåvor till kulturlivets finansiering i enlighet med vad som anförts i motionen.

1981/82:2088 av Linnea Hörlén m. fl. (fp)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag till lagstiftning om villkoren för bidrag till internationellt utvecklingsarbete m. m. i enlighet med vad som anförts i motionen.

Frågans tidigare behandling

Svensk skattelagstiftning saknar bestämmelser om avdrag för bidrag till ideella organisationer. Tanken på att införa en rätt till avdrag vid beskattningen för gåvor till allmännyttiga ändamål har under en lång följd av år avvisats av skatteutskottet med hänvisning bl. a. till att allmännyttiga och liknande ändamål bör främjas i första hand genom direkta bidrag av allmänna medel och inte genom lättnader vid beskattningen.

I proposition 1978/79:160 om fortsatt reformering av inkomstskatten föreslogs en mer begränsad avdragsrätt omfattande endast gåvor till svenska stiftelser eller föreningar som i överensstämmelse med sina stadgar huvudsakligen utövade internationell biståndsverksamhet eller internationellt verkade för samförstånd eller respekt för mänskliga rättigheter. Avdragsrätten var utformad som en skattereduktion med 50 % av gåvan och med högst 1 000 kr.

Skatteutskottet avstyrkte bifall till propositionen med åberopande bl. a. av att den kritik som tidigare avhållit riksdagen från att medverka till en avdragsrätt för gåvor också kunde riktas mot detta förslag.

Riksdagen godkände utskottets betänkande.

En motion med yrkande om skattelättnad för gåvor till utvecklingsbistånd avstyrktes på nytt av utskottet våren 1980. Utskottet framhöll därvid bl. a. (SkU 1979/80:45).

Utskottet instämmer i uppfattningen att den allmännyttiga verksamhet som ideella organisationer bedriver bl. a. med betydande insatser från enskilda personer, förtjänar stöd från samhällets sida. Sådant stöd utgår också såväl genom bidrag från staten och kommunerna som i form av

skattelättnader av olika slag. Så är t. ex. ideella föreningar med allmännyttiga ändamål numera i regel befriade från inkomstskatt och också från förmögenhetsskatt samt arvs- och gåvoskatt. Att införa en avdragsrätt vid inkomstbeskattningen för gåvor till vissa allmännyttiga ändamål kan givetvis innebära ytterligare förbättringar för en del av dessa organisationer. Mot de förslag i denna riktning som har lagts fram tidigare år har emellertid bl. a. åberopats svårigheterna att åstadkomma en tillfredsställande gränsdragning mellan organisationer till vilka bidrag kan ges med avdragsrätt och övriga mottagare, och denna kritik gäller också det förslag som nu åter aktualiserats i motionen. Med hänvisning till dessa gränsdragningsproblem och till att motionären inte åberopat några nya omständigheter som bör föranleda ändrad ståndpunkt i denna fråga avstyrker utskottet motionen.

Riksdagen avslog motionen.

När motioner om avdrag för gåvor till allmännyttiga ändamål och till utvecklingsbistånd återkom vid förra riksmötet blev utgången densamma (jfr SkU 1980/81:35).

Utskottet

De förevarande motionerna syftar till att genom skattelättnader för gåvor främja vissa ändamål. Sten Svensson m. fl. (m) föreslår i motion 387 en femårig försöksverksamhet med avdragsrätt för gåvor till sådana institutioner och organisationer inom kulturområdet som åtnjuter stöd av samhället, medan Linnea Hörlén m. fl. (fp) i motion 2088 begär att man skall införa en rätt till avdrag – i form av skattereduktion – för gåvor till organisationer som bedriver internationell biståndsverksamhet eller som verkar för internationellt samförstånd eller respekt för de mänskliga rättigheterna.

Utskottet har under en följd av år avvisat tanken på att införa en rätt till avdrag vid inkomstberäkningen eller från den slutliga skatten för att främja vissa former av ideell verksamhet. Utskottet vidhåller – med hänvisning bl. a. till de gränsdragningsproblem som en sådan avdragsrätt skulle medföra och till det stöd som ideella organisationer redan i dag får genom såväl direkta bidrag som mycket betydande lättnader vid beskattningen – sin uppfattning i denna fråga. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionerna.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionerna 1981/82:387 och 1981/82:2088.

Stockholm den 23 februari 1982

På skatteutskottets vägnar
ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wärnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m)*, Ingemar Hallenius (c), Olle Grahn (fp), Egon Jacobsson (s) och Bo Södersten (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservationer

1. av Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson och Bo Lundgren (alla m) som anser

att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet har" och slutar med "till motionerna." bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till bl. a. de gränsdragningsproblem som ett bifall till motionerna skulle medföra, avstyrker utskottet bifall till motionerna.

2. av Wilhelm Gustafsson (fp) och Olle Grahn (fp) som anser

dels att utskottet bort anföra följande:

Frågan om avdragsrätt för gåvor har under en lång följd av år varit uppe till behandling i riksdagen. I den regeringsförklaring som avgavs vid bildandet av trepartiregeringen 1976 fastslogs att sådan avdragsrätt skulle införas för gåvor till ideella och humanitära ändamål. Ett förslag med denna inriktning framlades, efter föregående utredning, i proposition 1978/79:160. Enligt förslaget i propositionen skulle avdragsrätten ha samma värde oberoende av i vilket inkomstskikt givaren befann sig. Propositionens förslag innebar också att de gränsdragningsproblem som tidigare åberopats mot tanken på skattelättnad för gåvor till ideell verksamhet till största delen kunde undvikas genom att avdragsrätten avgränsades till att gälla gåvor till organisationer som driver en ideell eller humanitär verksamhet med internationell inriktning.

Det förslag som nu förs fram i motion 387 av Sten Svensson m. fl. (m) går inte att förena med den ändamålsenliga och praktiskt användbara avgränsning av en skattelättnad för gåvor som föreslogs i proposition 1978/79: 160. Det innebär att avdrag för sådana i och för sig värdefulla ändamål som aktualiserats i motionen inte nu bör komma i fråga. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till denna motion.

Enligt utskottets mening finns det däremot, inte minst mot bakgrund av den politiska utvecklingen i ett flertal länder under senare år, skäl för riksdagen att ompröva sitt tidigare ställningstagande i fråga om rätten till avdrag för gåvor till internationell biståndsverksamhet. De frivilliga organisationerna har möjligheter att göra insatser på biståndsområdet, som inte bör

eller kan utföras inom ramen för den statliga biståndsverksamheten. Som exempel på detta nämns i motion 2088 de kristna samfundens verksamhet i utvecklingsländerna, kooperationens och fackföreningsrörelsens biståndsverksamhet samt insatser från Röda korsets och Rädda barnens sida. Det förslag som framläggs i motionen och som tidigare fanns med bl. a. i proposition 1978/79:160 syftar till att belopp som skänks till mission, utvecklingshjälp, katastrofbistånd o. d. skall öka. Härigenom kan en utbyggnad av de ideella organisationernas verksamhet till förmån för internationellt samförstånd och respekt för de mänskliga rättigheterna komma till stånd.

Utskottet tillstyrker detta förslag och vill i sammanhanget understryka att svårigheter när det gäller den svenska samhällsekonomin inte får minska de svenska ansträngningarna att öka såväl ideella som andra insatser till stöd för de fattiga ländernas framtida utveckling.

Det bör ankomma på regeringen att lägga fram förslag till skattelättnad för vissa gåvor till internationell biståndsverksamhet m. m. I allt väsentligt bör förslaget kunna utformas på sätt som föreslogs i proposition 1978/79:160. Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motion 2088.

dels att utskottet bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1981/82:2088 och med avslag på motion 1981/82:387 hos regeringen anhåller om förslag till lagstiftning om skattelättnad för vissa gåvor till internationellt biståndsarbete m. m.

GOTAB 70599 Stockholm 1982